

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion Philostorgiu Kai Theodōru

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

IX. Quomodo Chosroes cūm Adarmanem ducem contra Romanos
misset, qui illos magnis cladibus affecit, ipse Nisibim perrexit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

ἐμπειρία. ἐπεγαλῆνα τοίνυν αὐτῶν τῶν
χοσρόην, ἰσθῆν ὁ ἀπεπέμπετο, λέγων πε-
περαῶν τὰ τῆς εἰρήνης, καὶ μὴ οἰόν τε εἶναι χει-
ριανὴς διασπείρειν, ὃν καιρῷ πολέμου χειρι-
νοῖς περυσίνης· καὶ ταῦτα μὲν ἀπεκρί-
νατ. ἔμω ἐς πόλεμον παρεσκευάσθη.
ἀλλὰ τῆ συνήθει τρυφῆ ἐνεδεδείτο, πάντα δού-
τερα τῶν οἰκείων ἡδονῶν τιθέμενος.

A cum Chosroes conquestus esset, Justi-
nus Legatos ejus cum hoc responso di-
misit, terminatam esse pacem quæ in-
ter ipsos facta fuerat, nec fieri posse ut
Christiani Christianos belli tempore
ad se confugientes rejicerent. Et hæc
quidem respondit Justinus. Nec ta-
men se ad bellum gerendum paravit:
sed consuetis deliciis immerfus, libi-
dinibus suis cuncta postponenda esse
ducebat.

Κεφ. η΄.

Περὶ μαρσιανῶ στρατηγῶ, καὶ τῆς πολιορκίας νισίβιδος.

Στρατηγὸν δὲ τῶν ἐσθίων ἐπιεικὲς μαρ-
σιανὸν συγγενῆ αὐτῶν καθέστωτα, ἔτε
φρασίαν ἀξιόμαχον δὲς, ἔτε τῶν ἄλλων
τινῶν τὸν πόλεμον ἀδρασκιδίω. ὃς ἑπιπρού-
πῳ κινδύνῳ καὶ ἐπ' ἀναλεσπῆ τῶν ὄλων, τὴν
μέσση καθήλειφεν τῶν πόλεμῶν, ὀλίγους κο-
μιδὴ φρασιώτας, καὶ τέττες ἀνόπλους ἑπισυ-
ρῶμασ, ἔχων καί τινας σαπατιέας καὶ βοη-
λάτας ἐκ τῶν συνήλων ἀφρημένους, συμ-
πικέτω μὲν ἐν ὀλίγα πρὸς πέρσας αὐτῶν τὴν
νισίβιν, ἐπὶ αὐτῶν τῶν πέρσων παρεσκευασμέ-
νων. καὶ τὸ πλέον ἐρηκῶς ἀδρασκιδίῳ τὴν
πόλιν, ὃς ἀξιωμασίῳ τῶν πέρσων διακλεί-
σαι τὰς πύλας, ἐνυβριζόντων δὲ καὶ μάλα
αἰχρῶς ἐς τὸ ῥωμαίων στρατόμα. τερά-
σια δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ὠράτο, τὰ ἐσόμε-
να δυσχερῆ μινύοντα. καὶ βῆν δὲ ἰσθῆν τῆ
σαμαετα καθαρχάς τῶ πολέμου, ὃ δὲ οὐ κε-
φαιαὶ ἐκ τῶ ἀνχέν ἑπιώρητο.

CAP. VIII.
B De Marciano Magistro militum, & de
Nisibis obsidione.

PORRO Magistrum Orientalis mi-
litiæ milit Marcianum quendam,
genere sibi conjunctum, nec justum
exercitum, nec reliquum belli appa-
ratum ei sufficientem tradens. Hic ad
manifestissimum discrimen & ad sub-
versionem omnium rerum in Mesopo-
tamiã venit, per paucos milites, eos-
que inermes secum trahens. Habebat
etiam fossores quosdam ad bubulcos,
quos Provincialibus eripuerat. Levi
itaque prælio circa Nisibim conferto,
cum ipsi etiam Persæ nondum ad bel-
lum satis instructi essent, superior eva-
sit: statimque urbem obsidione cinxit:
Persis interim ne portas quidem occlu-
dere dignantibus, sed cum summo de-
decore & contumelia illudentibus ex-
ercitui Romano. Et alia quidem mul-
ta tunc visa sunt prodigia, quibus mala
quæ eventura, erant indicabantur. Nos
tamen initio belli, vitulum vidimus re-
cens natum, ex cujus cervice capita
duo prominebant.

Κεφ. θ΄.

Ὅτι ὁ χοσρόης ἀδρασκιδίῳ στρατηγῶν καὶ ῥωμαίων ἐκπο-
σεύλας, πολλὰ κακὰ τῶτοι διαδύνα, πρὸς νισίβιν ἀ-
πὸς ἀπὸλ θού.

Ὁ δὲ χοσρόης, ἐπεὶ αὐτῶν αὐτῶν τὰ ἐς
τὸν πόλεμον ἐξήντησε, ἀδρασκιδί-
ων μὲν διαπορεύσας μέχρι τινός, καὶ τὸν
εὐφράτην ἀνα τὴν φρασίαν γλῶ διακλεί-
σας, ἐς τὴν ῥωμαίων ἐπικράτειαν ἡσθῆ διαδύ-
καλεμένη κερκισίε. τὸ δὲ κερκισίον ἐστὶ πό-
λισμα ῥωμαίοις ἐπικρατούσιον, πρὸς ταῖς
ἐσθῆ καὶ τῶ πολιτῶμασ κείμνον. ὅπερ
ὄχρον ἔμνα τὰ τείχη ποιεῖ, ἐς ἀπειρὸν
ἔμνα ἐπαιρόμνα. ἀλλὰ ἔε ευφράτης καὶ
ἀέρας ὁ πῶμοι κυκλῆντες, καὶ ὡσπερ δὲ το-
νησῆντες τὴν πόλιν· αὐτῶ δὲ σὺν τοῖς ἀμφ

CAP. IX.
D Quomodo Chosroescum Addarmanem ducem
contra Romanos misisset, qui illos magnis
cladibus affectu: ipse Nisibim perrexit.

CHOSROES verò, posteaquam o-
mnia quæ ad bellum erant neces-
saria abunde præparasset, ad certum
usq; locum progressus, Euphrate in re-
gione sua trajecto, Addarmanem qui-
dem in Romanorum fines per Circesium
emisit. Est autem Circesium op-
pidum commodissimum Romanis, in
extremis Imperii finibus situm. Quod
non muri solum in summam altitudi-
nem erecti, verum etiam Euphrates &
Abora fluvii munitissimum reddunt,
totam urbem undiq; cingentes, ac vel-
uti insulam efficientes. Ipse verò cum
Hhh ij

copiis suis Tigrim fluvium transgre-
sus, Nisibim contendit. Hac dum fie-
rent, diu tamen Romanos latuerunt:
adeo ut Justinus famæ nimium cre-
dens, quæ Cosroem aut jam mortuum
esse, aut certe extremum spiritum du-
cere nuntiabat, agre ferret quod ob-
sidio Nisibis tamdiu protraheretur: &
quosdam mitteret qui Marcianum ur-
gerent, & qui claves portarum ad se
confestim afferrent. Sed cum res nul-
latenus procederet, immo potius ma-
ximum ipse dedecus ac probrum re-
ferret, quippe qui ea quæ fieri non po-
terant, tentaret adversus tantam ur-
bem cum exercitu tam vili atque ab-
jecto; nuntius primum perlatus est
ad Gregorium Episcopum Antiochiæ.
Nam cum Episcopus Nisibis ei esset
amicissimus, utpote qui maximis mu-
neribus ab illo affectus fuisset, & alio-
qui contumeliam Perlarum erga Chri-
stianos, quam perpetuo passus fuerant
Christiani, molesto animo ferret, cu-
peretque, urbs ut sua in ditionem
Romanorum veniret: quæcunque in
hostico fiebant, ad Gregorii notitiam
perferenda curabat, cuncta suo tem-
pore significans. Quæ quidem Grego-
rius continuo retulit ad Justinum, ce-
lerrimam Cholrois irruptionem nun-
tians. At Justinus, cum in consuetis
voluptatibus assidue volutaretur, Gre-
gorii litteras despexit, neque iis fidem
habere voluit, id tantum sibi persua-
dens quod ipse cupiebat. Etenim ho-
minibus dissolutis usvenire solet, ut
& ignavi sint, & præfidenti animo ad-
versus rerum eventus: Et si quid con-
tra voluntatem ipsorum acciderit, mi-
nimè credant. Scripsit igitur Gre-
gorio, ea quæ ab illo nuntiata fue-
rant, penitus resciciens ac repudians
tanquam falsa: aut si vera essent,
Perlas tamen expugnationem urbis
haudquaquam præventuros esse: vel
si eam prævenissent, gravi clade ac-
cepta inde abscessuros. Simul Aca-
cium quendam, hominem sceleratum
& contumeliosum, ad Marcianum
mittit, dans ei in mandatis, ut etiam
si Marcianus alterum jam pedem in
civitatem intulisset, ei nihilominus
potestatem abrogaret. Quod quidem
ille sedulo perfecit, non ex Reipu-
blicæ utilitate obsecutus Imperato-
ris mandato. Nam cum ad castra Ro-
manorum venisset, Marcianum in ho-
stico dignitate extitit, cum nihil ea de
re militibus renuntiasset. Centuriones

αὐτὸν τὸν τήρησα διαβάς ποταμὸν, ἐπὶ νη-
σεως τὴν ἑλασιν ἐποιεῖτ. ταῦτα ὁ γρηγο-
ριος, μέχρι πολλῆς ὄδυ ρωμαίους ἐλαττοῦσε
ὡς ἐκ τῶν φήμη παιδομήτρον, λεγέσθαι γρη-
γορὸν ἢ τεθνήαι, ἢ πρὸς αὐτὰς τὰς τελευταίας
ἀναπνοάς εἶναι, ἀρχαίαν ἐπὶ τῆ δὴ δεινῆ βα-
δύλητι τῆς πολιουρκίας τῆς νισίβειας, πέμψου-
τε ὄδυ ἐπέξουλας τὸν μαρκιανόν, καὶ τὰς κλει-
τῶν πυλῶν ὡς τάχις αἰσοῦσας. ὡς ὁ ἑδά-
μη ἑδάμῳς τὸ πρᾶγμα περὶ, ἀλλὰ καὶ
πολλὴν ὠφέλε τὴν αἰχμὴν τὰ ἀμύχαναι-
τῶν ἐπὶ τοιαύτῃ καὶ τοσαύτῃ πόλει καὶ ἑτα-
B ὁ δὲ θενημένω στρατῷ, ἀγγέλλει ὁ πρῶτος γρη-
γορίῳ τῶ θεαπόλεως ἐπισκόπῳ. ὁ γὰρ τῆς νι-
σίβειας ἐπίσκοπος, Φίλῳ ἐς τὰ μακρὰ
γρηγορίῳ καλασὰς, μεγάλοις δῶροις παρ-
αὐτῶ δέξωθῆς, ἀλλῶς τε ὁ καὶ διαχερῶν
τὴν περσῶν παρσινίαν τὴν ἐς χερσιανῆς γρη-
μῆν, ἡ δὲ διὰ παλῶς παρὲ αὐτῶν ἐπεποι-
σαν, καὶ ρωμαίων κατήκοον τὴν οἰκίαν πῶ-
λιν ἰμειρῶμενος εἶναι, πάντων τῶν ἐν τῆ
ορεία γιγνομένων τὴν γνώσιν γρηγορίῳ παρ-
είχετ, ἀπάντα καὶ καμρὸν παρσιὰς. ἀπὲρ
C ὡδραυλικά ἐπὶ ἰκσῶν ἀνέφερε, τὴν ἐσοδο-
ν τῆ χροσρεθ τὴν ταχίσην μινύων. ὁ γὰρ παρ-
εὶ τὰς σωηθῆς ἡδονὰς ἐγκαλινοῦμεν
τοῖς μὲν γεγραμμένοις παρσεῖχεν ἑδῆν. ἐπὶ
δὲ πῆς δὴν ἡθέλεν, οἰόμεν ὅπερ ἑδῆν
ἐπέλαι γὰρ τοῖς ἐν δὲ δεινῆ μινύων τῶν ἀνδρῶ-
πων, τὸ τε ἀγῆρες καὶ θρασυ πρὸς τὰς ἐκ-
βάσθῆς, τὸ δὲ ἀπίσον εἰ τι τύχοιεν ἀνίμεν τῶ
θελήσεων αὐτῶν φερόμενον. γεγράφῃ μὲν ἡ
αὐτῶ, ταῦτα τέλειον ἀποδιοπομπέμεν
ὡς ὁδὸν ἀληθῆ παλαιά πασιν οἶσα. εἰ δὲ γε καὶ
ἀληθῆ, ὡς ἐ φθισομένων περσῶν τὸν πο-
D λιορκίαν. εἰ δὲ καὶ φθαῖεν, κακῶς ἀπα-
λαξάντων. ἐμπέμπῃ ὁ ἀκάκιον, ἀτατά-
λὸν τῶα καὶ ὑβρισην, ὡδὰ μαρκιανόν
ἐγκελοδοσάμεν καὶ εἰ βάτερον τῶν παρ-
δοῖν ὁ μαρκιανὸς φθαῖν τῆ πόλει πέμψου
ὡδραυσαῖ γε αὐτὸν τῆς δέχθῆς ὁ καὶ παρ-
πραχεν ἀκερῶς, ἐ πρὸς τὸ σωνοῦσθαι
τοῖς τῶ βασιλείως κελῶμασι διακοπι-
σάμεν. γνόμεν γὰρ πρὸς τὸ στρα-
πέδον, μαρκιανόν μὲν ἐν τῆ ὑπερορεία παρ-
τῆς δέχθῆς, ἑδῆν τῶ στρατῷ διαγέλας. Φ

λοχαγοὶ καὶ ταξιάρχαι, ὡς διανυκτερεύσαντες ἐξέμαθον παυθῆναι τὸν στρατηγὸν, πτόσω μὲν ἐπαρήσαν τὸ πλῆθος ὑποχωρήσαντες ἢ φεύγειν πορεύεσθαι, τὴν καὶ ἀγγέλας οὐλοιορκίαν λυσάντες. ὁ μὲν ἐν ἀδδαρμάνης ἔχων ἀξιόλογον στρατὸν πέσων τε καὶ τῶν σκώτων βάρβαρων, ἐπεὶ τὸ κερκῆσιον παρήμας ἦν, πάντως τοῖς Ῥωμαίων ἐλυμνήατο παρῆμασι, ἐμπρησ, ἀποκίνης, ἐδ' ἐν μέτερον ἐνοῶν ἢ παρῆτων. αἰεὶ τε φρέεα καὶ κάμας πολλὰς, ἐδ' ἐνὸς ἀνίστασθαι πρῶτα μὲν ὅτι γένηται ἐδ' εἰς, εἰδ' ὅτι ἔτι ἔρατιω τῶν στρατῶν ἔχουσεν καὶ τὸ δ' ἀραεὶ ἐναποκλάσθαι, ἐπ' ἀδείας αἰτερονομαὶ καὶ αἰεφοδοὶ ἐγγίγοντο. ἐπ' ἴσθι καὶ τῆς τεροπολιτῶν διατῆρῆσιν αὐτὸν, ἐδ' ἐγγύθεν ἀφικέτο οἱ καὶ τῶν πᾶσαν ἐλπίδα ἀπεκρέθησαν, μηδ' ἐνὸς ἐναπομείναντο τῆ πόλει, ἢ λίαν κομιδῆ διαειθμῶν, καὶ ἔριος πεφουγότες καὶ τὰ ἱερά ὑπέξαγαγόντο καὶ κείματα, διότι καὶ τὰ πολλὰ τῶν τεύχεα διερίρη, καὶ ὁ δ' ἦμα ἐπανέστη, νεώτερον παρῆματων ἀρξαι φέλων, οἷα φιλεῖ γίνεσθαι, καὶ μάλα σάρα τὰς τοῖς τε καὶ κείρας οἱ καὶ αὐτοὶ πεφουγότες, ἐρήμην τὴν πόλιν καὶ ἀλελοῖσασιν, ἐδ' ἐνὸς ὅλως ἐπινοήσθαι εἰς ἐπιέχνησιν, ἢ ἀνιπαχέησιν.

A verò & ordinum ductores, postquam peractis vigiliis ducem suum exaucto- ratum esse didicerunt, non amplius processerunt in publicum: sed dilapsi hac illac fugere cœperunt, ridiculam illam obsidionem relinquentes. Interim Addarmanes, qui Perlarū & Scenitarum Arabum ingentem habebat exercitum, Circesium prætergressus, Romanorum ditionem incendio ac ferro & omni vastationis genere populatus est, nihil mediocri animo designans aut gerens. Castella etiam cepit & vi- cos quamplurimos, nemine resistente: primum quidem quia nullus tunc erat dux Romanorum. Deinde eo quod militibus Romanis à Chostoe intra oppidum Daras conclusis, pabulationes & incursiones absque impedimento fiebant. Adortus est etiam urbem Antiochiam per milites suos. Neque enim ipse illuc perrexit: Qui tamen præter omnium spem atque expectationem inde repulsi sunt, cum nemo præter admodum paucos in urbe remansisset, & Episcopus ipse aufugisset, & sacros thesauros secum absporrasset, propterea quod & muri maxima pars interticerat, & populus rerum novarum cupiditate flagrans, seditionem excitaverat: quemadmodū ejusmodi præsertim temporibus fieri solet. Sed & ipsi seditiosi, arte præ fugâ, urbem vacuam reliquerant, cum nihil omnino excogitatum esset, aut ad ferendum hostem, aut ad propulsandum.

Κεφ. ι.

Περί τῶν ἀλώσεων ἀπαμείας, καὶ τῶν δ' ἀραεὶ

Ὡς δ' ἐν τῆς πέρας ταύτης δὴμαρτεν ἀδδαρμάνης, ἐμπρησας τὴν παλαιμὴν ἠεράκλιναν, ὑστέρη ἢ γαγαλιωὶ ὀνομαδίαν, ἀπάμειαν καλεῖσθαι, στρατῶν ἔκιναν ὀνομαδίαν, ἀπάμειαν καλεῖσθαι, παλαιμὴν διδ' αἰμονα καὶ πολυάνθρωπον, τῶν χεῖρων ἢ τὰ πολλὰ διαρρήϊσαν. ὅς ἐπὶ τισὶ συμβάσει τὴν πόλιν παρῆληφώς ἐπεὶ μηδ' ἀντιστῆναι οἰοῖτε καθεῖς κήσαν, τὰ τεύχεα ὑπὸ γῆρας ἐπὶ γῆς κειμένα, πᾶσαν ἐμπρησας καὶ πᾶσα ληίσασιν τὰ σάρατα συκείμενα, ἀπὸ τῶν ὀχέων, ἐξανδραποδίσας τὴν πόλιν, καὶ τὰ στρατοῦ χεῖρα χωρεῖα. μεθ' ὧν καὶ τὸν ἱερέα τῆς πόλεως, καὶ τὸν τῆν δ' ἐχλῶν ἐπιτροπὸν τῶν ζωγείας ἀπήγαγε. τὰ πάνθηνα ἢ

CAP. X.

De expugnatione Apameæ & Daras.

Hoc igitur conatu frustratus Ad- darmanes, post incensam urbem quam olim quidem Heraclea, postea verò Ga- galice nuncupata est, Apamiam occupa- vit, olim à Seleuco Nicatore condi- tam: quæ antea quidem opibus & incola- rum multitudine abundabat: progressu autem temporis magnopere imminuta erat. Hanc igitur pactis quibusdam conditionibus cum cepisset: cives enim nullo modo resistere poterant, muro præ vetustate collapso: totam concremavit, bonisque omnibus contra fidem datam direptis abcessit, universos cives ac finitimos, captivos abducens. Inter quos ipsum quo- que urbis Episcopum, & eum, cui ad- ministratio provincie commissa erat, secum absporravit. Sed & in redeundo

Hhh iij